

**HISTORIE A SOUČASNOST MĚSTSKÉ ČÁSTI
PLZEŇ – NOVÁ HOSPODA**

ÚVOD

Dějiny obcí obohacují naše kulturní prostředí a v propojení s širším historickým kontextem představují nezastupitelnou součást české historiografie. Tento cíl sleduje populárně-naučná publikace, která se jako první věnuje souhrnnému zpracování historie městské části Plzeň – Nová Hospoda. Události spjaté s minulostí Plzně a dějinami každodennosti zdejších obyvatel se zároveň dotýkají demografie, sociologie, archeologie, geografie, antropologie a etnografie.

Kolektiv významných plzeňských odborníků a specialistů spolu s novohospodskými starousedlíky předkládá ucelený přehled vývoje obce, jejíž území bylo osídleno již v době

bronzové, jak prokazují nálezy z rozsáhlého mohylového pohřebiště.

Nová Hospoda, poprvé písemně zmiňovaná roku 1713 v příznávací tabele tereziánského katastru jako panský dvůr Grünhof v majetku pánů z Vrtby a později šlechtického rodu Lobkowiczů, je však mnohem starší. Zelený dvůr, u něhož byla postavena zájezdní hospoda, jež dala nově vznikající vsi název, se nacházel u slavné bavorské obchodní cesty spojující Prahu s Regensburgem. Výhodná poloha přispívala k rozvoji i postupnému nárůstu osídlení. V době průmyslové revoluce v 19. století se sem stěhovali horníci ze zrušených uhelných

dolů, kteří našli nové zaměstnání v dělnických profesích Škodových závodů a tím výrazně ovlivnili složení obyvatelstva.

Obraz doby 19. a 20. století přibližuje osudy zdejších obyvatel a věrně zachycuje jejich všední, sváteční, kulturní, politický, spolkový i sportovní život (zdejší TJ Sokol oslavila v roce 2019 sté výročí), prožívané strasti i radosti. Starousedlíci se dělí o své vzpomínky, dávají nahlédnout do fotoarchivů, osobních dokumentů a oživují zásadní životní momenty i některá překvapivá fakta. O jedinečnosti tehdejšího života vypovídají podrobně farní i školní kroniky, přehledné mapy, archivní záznamy a listiny, mezi nimiž jsou i vzácné a dosud nezveřejněné archiválie.

Publikace vznikla z touhy zachytit mizející svědectví o době minulé v zajímavé části Plzně. Nová Hospoda si doposud

uchovává poklidný vesnický ráz a je vyhledávanou lokalitou k bydlení i k rekreaci. Pulzuje zde bohatý kulturní a sportovní život, utužovaný dobrými sousedskými vztahy, který podporují i zástupci městské části Plzeň 3, v jejímž obvodu se nachází. Spolu s autory se tímto dílem chtějí Novohospodští podělit o to, co oni i jejich předci prožili, co formovalo a ovlivňovalo jejich život a co je v mnohém podobné zkušenostem a prožitkům každého z nás.

Knihou věnovanou široké veřejnosti je zároveň výrazem úcty našim předkům i s láskou předávaným odkazem současné i budoucím generacím.

Dana Vondrášková

JAK STARÁ JE NOVÁ HOSPODA?

Místo, kde se rozkládá část třetího plzeňského obvodu – Nová Hospoda –, bylo osídleno již ve střední době bronzové, jak dokazují archeologické průzkumy zdejšího mohylového pohřebiště nacházejícího se v lese a částečně zasahujícího i do zastavěné části obce. Jedná se o přibližně sto mohyl, které byly částečně prozkoumány. Obzvlášť cenný je nález z mohyly číslo 98 s pohřební výbavou ženy představující umně zpracované bronzové šperky – náhrdelník tvořený dvěma řadami zdobných kotoučů, jehlice, náramky, prsteny a další předměty, vystavené dnes v Západočeském muzeu Plzeň.

Výhodná poloha u důležité dálkové obchodní cesty do Bavorska dává tušit, že i v pozdější době se zde mohli usídlit noví obyvatelé, i když se o tom nedochovaly písemné zprávy. Karel Sklenář uvádí zmínku z dvacátých let, kdy se nejspíš mohylové pohřebiště u opuštěného Zeleného dvora (Grünhofu) považovalo za husitské opevnění z doby obléhání Plzně.

Poprvé se o zdejším panském dvoře Grünhof písemně zmiňuje „příznávací tabela poddaných v rustikálním katastru, tzv. tereziánském, na bývalém panství Křimice ze dne 2. listopadu 1713“.

Název Grünhof se týkal pouze panského dvora, při němž byla postavena zájezdní hospoda, jež dala název nově vznikající vsi Nová Hospoda (Nova Popina). Ačkoliv první písemný

Nejstarší dochovaná písemnost o Nové Hospodě je z roku 1713. Příznávací tabela poddaných v rustikálním katastru, tzv. tereziánském pro Grünhof na býv. panství Křimice ze dne 2. listopadu 1713 – Tereziánský katastr, inv. č. 2207, fol. 69, 70. © Národní archiv Praha 4.

doklad místo zmiňuje k roku 1654, je více než pravděpodobné, že dvůr i hospoda zde stály mnohem dříve.

Dvůr, v jehož blízkosti stála později rovněž kovárna, byl postaven u obchodní cesty na vymýceném prostranství lesa panství Křimice a vztahovalo se na něj německé právo emfiteutické, feudální forma dědičného nájmu půdy, kdy nájemce pozemků byl povinen za ně vlastníkovu odvádět pravidelné dávky nebo pracovat na jeho půdě, přičemž sám na nich mohl se ziskem hospodařit. Na tomto místě však byla bonita půdy velmi nízká a hospodář musel vynaložit velké úsilí, aby se s rodinou uživil.

Ve zmíněné příznávací tabele je k roku 1654 na Nové Hospodě evidováno pět poddanských gruntů: z nich na dvou o rozsahu 6 korců čili 1,68 ha orné půdy špatné kvality hospodařil Mates Stehlík, na jednom o třech rovněž špatných korcích čili 0,84 ha hospodařil Jakub Dudek a na dalších dvou usedlostech po 2 špatných korcích čili 0,56 ha hospodařili Niklas Hertzog a Hans Tiedl. V tabele se kvalita pozemků rozlišuje na dobré, střední a špatné. Pozemky v Nové Hospodě jsou uváděny pouze jako špatné, tamní usedlosti neměly na rozdíl od jiných k dispozici žádné louky. Podle toho lze usuzovat, jak rovněž potvrzuje historik PhDr. František Dudek, CSc., „že pro zajisté početné rodiny jejich tehdejších držitelů nepředstavovaly ani základní zdroj obživy a byly jen vedlejším doplňkem. Na méně úrodném Plzeňsku se tehdy mohla průměrná rodina rolníka uživit přibližně na 30 korcích. Na druhé straně ale poddaní tehdy po útrapách třicetileté války při soupisech půdy z obavy před daňovou a robotní zátěží oficiálně přiznávali jen menší část obhospodařovaných pozemků a snažili se i snižovat jejich kvalitu“.

Miloslav Bělohávek v knize Plzeňská předměstí uvádí, že u panského dvora Grünhof s novou zájezdní hospodou stály čtyři podružské chalupy. Podruzi měli dohromady sedmáct strychů (1 strych = 0,28 ha) polí, oproti hospodskému,

kteří jich vlastnil o tři více. Hostinskému řemeslu se tu dařilo, neboť majitel hospody choval dva voly, krávu a pět jalovic, zatímco zmínění podruzi vlastnili celkem pouze osm krav. Kvalita polí, jak bylo již zmíněno, byla nevalná – jeden strych se zde cenil pouze 10 zl., tedy výrazně pod průměrnou cenou udávanou u prodeje měšťanských polí v Plzni, která roku 1714 představovala 50 zl. anebo 46 zl. v roce 1719 za strych.

K Nové Hospodě přibýly později i městská borská hájovna s myslivnou, zmiňované roku 1796 v inventáři obecních budov jako Borrer Jägers Chalupen a Borrer Hägers Chalupen (borská myslivna a borská hájenka) a podrobně zakreslené na indikační skice z roku 1839.

Dana Vondrášková

Situační poloha budovy starého zájezdního hostince U Zeleného dvora, později zvaného u Janoušů. Hospoda, nad kterou byla i sýpka, se nacházela v čp. 1. Nápis s letopočtem se nachází na štítu mezi budovou hospody a pozdější přístavbou. Google, letecký pohled, maps.google.com.

Na výřezu mapy prvního vojenského mapování Čech, Moravy a Slezska z let 1780–1783 je vyznačena dálková komunikace, která tudy vedla z Prahy do Řezna kolem zájezdního hostince zde zakresleného. Je vidět, že panský dvůr Grünhof s hospodou a přilehlými staveními byl postaven na vykloučené části borového lesa na kopci. Mapa: Plzeň na I. vojenském mapování Čech, Moravy a Slezska. 1780–1783. Detail. In: Historický atlas měst ČR, svazek č. 21, mapa č. 9 (detail). Rukopisná kolorovaná mapa, grafické měřítko 1 : 27 800, výřez. Počítačové zpracování Václav Čada. Plzeň, statutární město Plzeň, Praha, Historický ústav v. v. i., 2009 © 1st Military Survey, Section No. 156, Austrian State Archive/Military Archive, Vienna © Laboratoř geoinformatiky, Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem © Ministerstvo životního prostředí ČR.

Zdroje:

Archiv města Plzně, rkp. i. č. 2157, sign. 8e66, nefol.
Bělohávek, Miloslav: Plzeňská předměstí. Plzeň, Nava 1997, s. 84.
Sklenář, Karel: Archeologické nálezy v Čechách do roku 1870, Národní muzeum, 1992, s. 169.
Zeman, Adolf: Plzeň v první polovině XVIII. století. Poměry hospodářské a sociální. Prameny a příspěvky k dějinám města Plzně, sv. 7, Plzeň 1947, s. 252–253.

Přesto, že uběhla již tři staletí, je na vnitřní straně staré sýpky statku u Janoušů stále dosud patrný letopočet 1691 s erbem rodu Vrtbů v malém znaku v horní části. Pod jejich správou spadala Nová Hospoda až do roku 1830, kdy umírá poslední majitel František Josef z Vrtby a všechny jeho majetek přechází darem na Jana Karla z Lobkowicz. Foto: Jana Janoušová.

NOVODOBOU HISTORIÍ

Od svého založení se Nová Hospoda (361 m n. m.) rozkládala z větší části na křimickém a v menší na městském panství Plzně. Poplužní dvůr Grünhof – Zelený dvůr – se zájezdním hostincem stál na rozhraní obou panství již před rokem 1654.

V postupně se zalidňující obci bylo roku 1838 evidováno 28 domů a 137 obyvatel. K dalšímu nárůstu došlo po roce 1910, kdy se uzavřely Thurn-taxiské uhelné doly u Litic, prázdné hornické kolonie byly srovnány se zemí a propuštění horníci hledali byty v blízkých Vejprnicích a na Nové Hospodě. Koncem dvacátých a v průběhu následujících let využili další obyvatelé možnosti koupě částí rozparcelovaných pozemků křimického panství, spravovaného šlechtickým rodem Lobkowiczů, aby si na nich postavili rodinné domky. Šlo často o dělníky plzeňských továren, kteří tu nacházeli cenově dostupné bydlení v blízkosti města. Tak vznikly například ulice K Merfánům nebo Konečná. Na konci roku 1939 bylo zaznamenáno celkem 97 čísel popisných.

Jak prodej pozemků probíhal, dokládá tržní smlouva uzavřená 17. dubna 1929 mezi JUDr. Jaroslavem Lobkowiczem, majitelem panství v Křimicích, a manželé Zvulíkovými, bytem na Nové Hospodě čp. 8. Kníže Lobkowicz jim prodal za cenu ve výši 2 938 K pozemek o výměře 528,4 m² ke stavbě rodinného domku s tím, že se kupující zároveň zavazují „od pana prodávajícího odkoupiti ku stavbě potřebné cihly, tašky a dříví, pan prodávající není však povinen jim tento stavební materiál odprodati. Kupující dále se zavazují pro ten případ, že by na koupeném pozemku neb vystavěných na něm budovách prodej piva zřídili, že budou výhradně odebírat pivo z Křimického pivovaru“.

Obyvatelům Nové Hospody poskytovaly pitnou vodu pouze dvě obecní studny. Naléhavé žádosti o zajištění lepšího

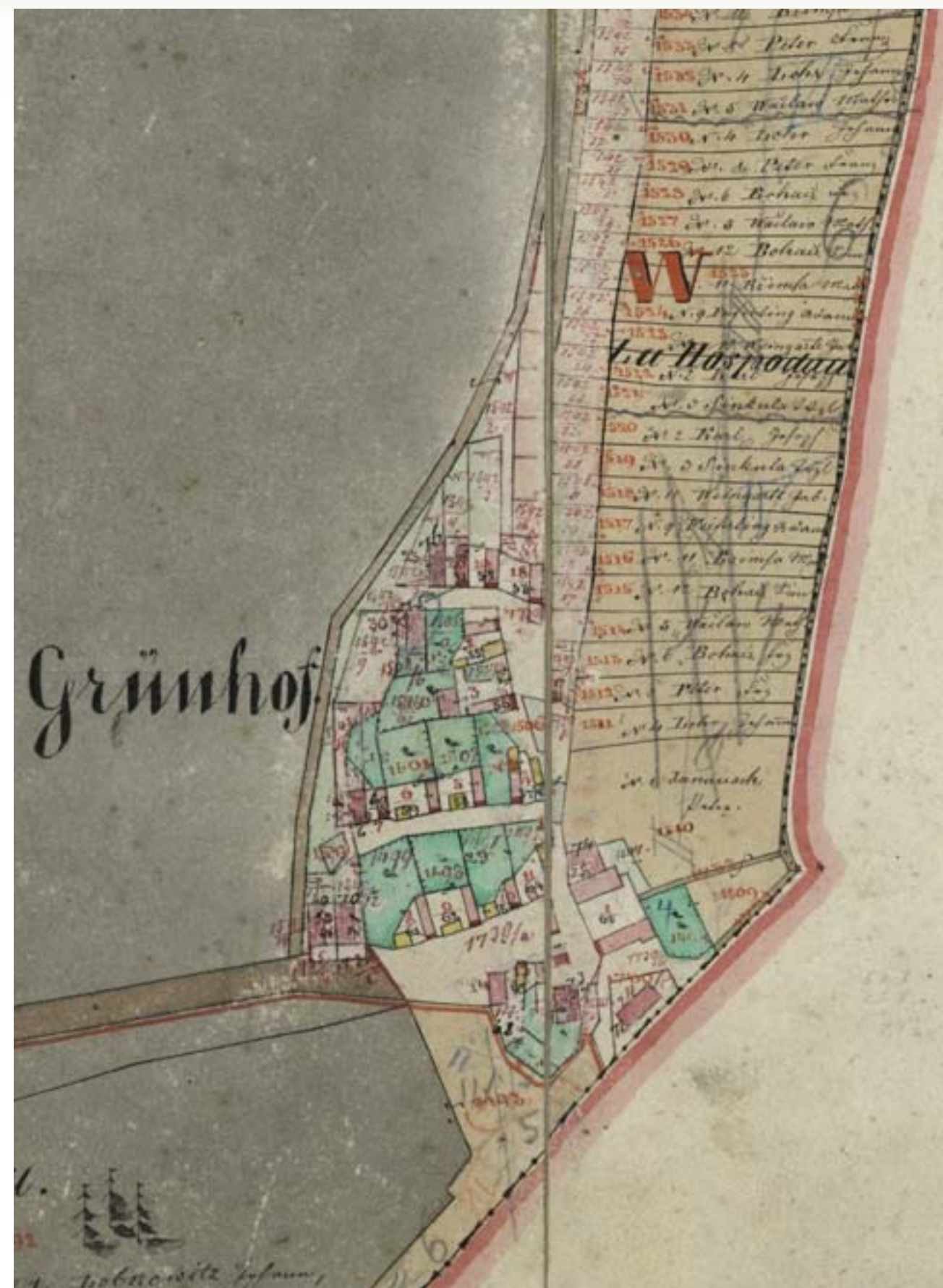
zásobování vodou, podané na vejprnický obecní výbor, však zůstávaly bez odezvy, a to nejen z ekonomických důvodů, ale nejspíš i z neochoty problém řešit. Téměř po celou dobu, kdy ves náležela pod správu Vejprnic, si Novohospodští stěžovali, že se vejprnická správa nemá k tomu, aby se kvalita života na Nové Hospodě zlepšila. Ta rovněž jen nerada svolila v roce 1908 k osamostatnění školy, jež byla na Nové Hospodě vedena od roku 1902 jako vejprnická pobočka, a také při schvalování stanov sboru dobrovolných hasičů v roce 1912 dělala obstrukce, jako by s Novou Hospodou soupeřila. Na žádost místních byla nakonec osada usnesením z 31. května 1950 přičleněna k městu. Vejprničtí se tomu sice bránili, nechtěli přijít o část katastru včetně lesů, avšak od 1. ledna 1953 byla Nová Hospoda k Plzni připojena i právně a tím definitivně zanikla její podřízenost vejprnické správě.

Období druhé světové války bylo pro obyvatele Nové Hospody, nacházející se v těsné blízkosti hranic protektorátu, tíživé. Několik z nich pracujících ve Škodových závodech, z nichž se stala významná zbrojovka zásobující německou armádu, se zapojovalo do sabotáží anebo přispívalo do sbírek pro rodiny trpící nacistickou perzekucí. Někteří místní se nejen ze strachu před nálety, ale i z obav ze zatčení schovávali v uměle vytvořených skrýších v lese. Německou okupaci nepřežili čtyři novohospodští obyvatelé, kteří zahynuli v koncentračních táborech. Jejich jména připomíná památník obětem nacismu na návsi. Úlevou pro všechny byl 6. květen 1945, kdy brzy ráno kolona jednotek 3. armády USA generála Pattona vjízděla přes Novou Hospodu do města.

Letiště Bory, od roku 1910 první oficiální letiště u nás, zažilo přítomnost několika cizích vojsk – německých při fašistické okupaci, amerických při osvobození v roce 1945 a ruských při invazi vojsk Varšavské smlouvy v srpnu 1968.

Návěs na Nové Hospodě s kapličkou v roce 2013. Foto: Dana Vondrášková.

Na indikačních skicách stabilního katastru nejstarších katastrálních map a obcí na území bývalé země České je zachycen Grünhof v roce 1839. Grünhof. Indikační skici PLZ557018390, sekce: A04E, A03F, A04F. Tereziánský katastr, inv. č. 2207, fol. 69, 70. © Národní archiv Praha 4, 1. oddělení, M. Horákové 133, 160 00 Praha 6.

ROD ALBLŮ

O významné selské rodině se podrobně zmiňuje kronika rodu Alblů z Nové Hospody, sepsaná Josefem Alblem, který se tu v roce 1903 narodil. Jeho syn Vít Albl (nar. 1948) přibližuje historii svého rodu:

Náš rod sahá až k roku 1649. Po třicetileté válce počet obyvatel na zpustošeném území českých zemí poklesl o třetinu, u mužů až o polovinu a některá místa byla téměř vyliďněná. Nebylo, kdo by sklídl úrodu, a tak šlechta žádala o pomoc opaty klášterů v jiných krajích, aby jim pomohli sehnat pacholky na práci. Do Štěnovic u Plzně byl povolán opatem chotěšovského kláštera první z rodu Alblů – Martin Albl, jemuž tehdy mohlo být kolem

Babička Fajtojic, Eva Soukupová (1852–1939). Foto: sbírka Víta Albla.

Úvodní strana satební smlouvy Václava Albla a Evy Soukupové z roku 1869. Foto: sbírka Víta Albla.

dvanácti třinácti let. Přišel pravděpodobně z Broumovského opatství, kde se dosud naše příjmení vyskytuje. Oženil se v roce 1668 a měl devět dětí, z nichž posledním dítětem, narozeným roku 1686, byl náš bezprostřední prapředek, Bartoloměj Albl.

Po něm následovaly další tři generace až k našemu pradědečkovi Josefu Alblovi, formanovi firmy Holzknacht, narozenému v Lukavici, který se na Novou Hospodu přistěhoval

Václav Albl (1876–1946) s nejmladším synem, Františkem (1909–1969), jemuž předal hospodářství i tyto koně. Foto: sbírka Víta Albla.

Josef Soukup (1882–1945) byl aktivním členem TJ Sokol Nová Hospoda. Foto sbírka: Víta Albla.

kolem roku 1840 a zde se mu v roce 1843 narodil syn Václav. V té době Josef Albl bydlel v Bětkářovic chalupe, která je v dnešní Rovně. Chalupu stojící po levé straně Domažlické silnice postavil až v letech 1870–1871.

A Václav Albl, syn Josefa Albla, působil potom ve Vochově, kde si vzal Evu Soukupovou, dceru sedláka Víta Soukupa. Měla kratší nohu, a protože nenašla u sobě rovných synků sedláků partnera, vzala si vrchního pacholka. Z peněz, které vydělal Josef Albl, a z těch, které dal Vít Soukup své dceři jako věno, byla pak postavena zmíněná chalupa. Místo pro ni a pro pole dostali zadarmo od Viška. Táta vždycky říkal, že nesmí zapomenout,

že je Pepík Němčík, Nová Hospoda č. 114, až už si nebude nic pamatovat. Dneska je to č. 205 a vedle Fajtojic je č. 203. Tam teď působí Pavel a u nás Roman, to jsou dva bratři Františka Albla a vnuci Františka Albla, nejmladšího z těch pěti bratrů. Rod Alblů tam trvale žije od roku 1870.

S Janoušovými byli selskými rody. Janoušovi měli hospodářství s poli až k lesu, Alblovi zase na druhou stranu, kde pole v devadesátých letech pohltila industriální zóna, a na Novinách směrem k Vejprnicím.

Víte, když se generace táty a jeho bratrů, tedy lidí, kterým by dneska bylo 115 120 let, kdysi zdravily, tak vždycky říkaly: „Ať žije stará Nová Hospoda.“ Tuto už teď není.

Vít Albl

Generace Alblů z Nové Hospody

- Josef Albl** (1768–1848), domkář ve Štěnovicích, manželka Kateřina Křehlíková, od roku 1837 druhá manželka Marie Feiferlíková.
- Josef Albl** (1815–1900), na Novou Hospodu se přistěhoval kolem roku 1840, manželka Anna Alblová (1812–1876).
- Václav Albl** (1843–1913), manželka Eva Soukupová (1847–1922).
- Václav Albl** (1876–1946), manželka Barbora Soukupová (1875–1926), druhá manželka Marie Fejřřová (1893–1958).
- 5 synů: Petr** (1902–1973), manželka Šrajlová Jiřina (1913–1994), děti: Josef (nar. 1935) – manželka Anna (nar. 1946), děti: Marcela a Kateřina.
- Josef** (1903–1988), manželka Jitka Štěpinová (1913–1959), děti: Vít (nar. 1948).
- Václav** (1905–1989), manželka Tucauerová Sylva (1910–1998), děti: Sylva (nar. 1936), Václav (nar. 1941).
- Vojtěch** (1907–1981), manželka Marie Blažková, rozvedeni 1973, děti: Hana (nar. 1952).
- František** (1909–1969), manželka Ema (1905–2005), nejstarší občanka v historii Nové Hospody. František byl posledním sedlákem rodu. Děti: František (1939–2002) – manželka Blanka (1943–2010), děti: Roman (nar. 1970) a Pavel (nar. 1975).

Rodinná fotografie Alblů z roku 1915, těsně před tím, než Václav Albl (1876–1946) narukoval do války. Na snímku je s manželkou Barborou a jejich pěti syny. V první řadě zleva Václav a Vojtěch, za nimi zleva Josef, Petr a František. Foto: sbírka Víta Albla.

Část rodiny Alblů před domem č. 114 (u Němčíků), v němž žije již pátá generace rodu. Na snímku vlevo druhá manželka Václava Albla Marie a Václav Albl, zprava syn František Albl s manželkou Emou. Foto: sbírka Víta Albla.

STARÁ KOVÁRNA

Součástí poplužního dvora Grünhof – Zelený dvůr byl zájezdní hostinec, nabízející odpočinek a ubytování formanům koňských povozů, kteří cestovali po dálkové cestě spojující Prahu a Plzeň s Bavorskem. Naproti hostinci u silnice byla v chalupě čp. 24 kovárna, kde si mohli nechat opravit vůz nebo okovat koně.

Poprvé je kovárna na Nové Hospodě čp. 24 zmiňována v dochovaném notářském zápisu z roku 1730. V roce 1872 manželé Matěj a Regina Fajfrlíkovi podle výkazu křimické dominikální gruntovní knihy křimické vrchnosti získaný pozemek a kovárnu vystavenou ve vsi Nová Hospoda čp. 24 prodali Josefu a Barboře Feyferlíkovým (někdy psáno Feifrlíkovi či Feifrdlíkovi) za 250 zlatých, kteří přistavěli roku 1887 velkou světnici. V březnu 1900 prodala Barbora Feifrlíková chalupu se zahradou svému synovci Vavřinci Hauerovi, který ji přestavěl, a v té době asi kovárna zanikla. Přestavbou vznikly čtyři obytné místnosti, kde žily čtyři rodiny.

Znalecký posudek o ceně nemovitosti venkovského domku čp. 24 v ulici Domažlická 206 ze dne 14. prosince 2008 potvrdil, že nemovitost byla v době oceňování ve špatném stavu a byla doporučena k demolici. Na základě předložených údajů a dle místního šetření bylo zjištěno, že původní stavba byla postavená v roce 1779.

Rodina vlastnila dům až do roku 2009, kdy byl prodán sousedovi, který ho pro špatný stav zboural a získaný pozemek využívá jako zahradu.

Marie Odehnalová

Dnes již neexistující dům rodiny Hauerů s přilehlou místností bývalé kovárny. Foto: sbírka Marie Odehnalové.

Plánek kovárny na vlastnické smlouvě Josefa a Barbory Feyferlíkových z 16. dubna 1872. Foto: sbírka Marie Odehnalové.

Na snímku z října 2008 je dům čp. 24 tak, jak vypadal po přestavbě z bývalé kovárny na obytný dům se čtyřmi místnostmi. O rok později byl novým majitelem zbourán. Foto: Dana Vondrášková.

JAK VZNIKLA KAPLIČKA SV. VAVŘINCE

O tom, co dalo podnět ke vzniku kapličky, píše na základě vyprávění svých předků jako potomek jednoho z dvanácti původních rodů.

První zmínka, kterou jsem o Nové Hospodě zjistil, pochází z roku 1692 z finančního úřadu a uvádí se v ní, že hostinský Sankot má platit daně. V té době se tato osada nazývala pouze německy Grünhof, to je Zelený dvůr.

Po zrušení nevolnictví říšským sněmem ve Vídni roku 1848 zůstala zachována povinnost sedláků robotovat pro šlechtu. Roku 1848 bylo na Nové Hospodě dvanáct chalup, kde byla povinnost robotovat. Rakouský císař František Josef I. zrušil robotu. Její zrušení nebylo pro sedláky zadarmo, museli šlechtické vrchnosti zaplatit za vyvázání se z této povinnosti.

Nová Hospoda patřila v té době ke křimickému velkostatku knížete Lobkowicze. Nikdo již nezjistí, co kníže pána Lobkowicze vedlo k tomu, že nechtěl od dvanácti novohospodských chalupníků nic zaplatit. Zadarmo je vyvázal z povinnosti robotovat. Měl však podmínku. Do deseti let musí Novohospodští postavit na svoje náklady kapličku. Léta plynula, a nic se nedělo. Zřejmě to naši předkové se zbožností nepřeháněli.

V posledním roce desetileté lhůty ale museli začít konat. Dne 25. ledna 1857 sepsali žádost o povolení stavby kapličky. Napsal ji novohospodský první radní (v dnešní době bychom řekli starosta) Petr Boháč z čísla popisného 12. To byl dědeček mého dědečka. V zakládací listině kapličky se mimo jiné uvádí: „Na základě prověření se v Nové Hospodě dne 25. ledna 1857 vkládá se pojištění závazku k zaknihování kapličky se zvoničkou, ježto NovoHospodští občané ve své vesnici vystavěti zamýšlejí na vše budoucí časy v dobrém a vkusném stavu – na následující živnostě v Nové Hospodě: 1. polovic živnosti č. 1 Barbory Janoušové, 2. polovic čísl. 2 Šimona Lohra, 3. polovic čísl. 3 Kristiny Zynkulové, 4. polovic čísl. 4 Jana Lohra, 5. polovic čísl. 5 Jozefa Albla, 6. polovic čísl. 6 Frant. Boháče,

Žádost o povolení stavby kapličky z roku 1857. Foto: sbírka Františka Boháče.

Náves s kapličkou na Nové Hospodě v roce 1905. Foto: sbírka Josefa Janouše.

Setkání členů oddílu tenisu, který byl ustaven v roce 2012, se o čtyři roky později neslo v retro stylu. Foto: sbírka TJ Sokol Nová Hospoda.

Jednou z tradičních akcí je slet čarodějnic v předvečer 1. máje, 2017. Foto: sbírka TJ Sokol Nová Hospoda.

Hromadné foto členů u příležitosti oslav 100 let tělovýchovy na Nové Hospodě, 15. června 2019. Foto: sbírka TJ Sokol Nová Hospoda.

Zahrada a dětské hřiště prošly rekonstrukcí po roce 2006, na snímku podoba v roce 2010. Foto: sbírka TJ Sokol Nová Hospoda.

Cyklistické závody v rámci dětského dne, 2016. Foto: sbírka TJ Sokol Nová Hospoda.

Od roku 2009 mohou tenisté na Nové Hospodě využívat dva kurty s umělým povrchem. Foto: sbírka TJ Sokol Nová Hospoda.

Dráha na in-line bruslení byla vybudována v roce 2013. Foto: sbírka TJ Sokol Nová Hospoda.

V roce 2017 proběhla oprava podlahy na jevišti, výměna opony a obložení stěn v tělocvičně. Foto: sbírka TJ Sokol Nová Hospoda.

Výčep restaurace v sokolovně, 2013. Foto: sbírka TJ Sokol Nová Hospoda.

OBSAH

Historie a současnost městské části Plzeň – Nová Hospoda	2
Slovo primátora (Martin Baxa)	5
Úvod (Dana Vondrášková)	6
Mohylové pohřebiště ze střední a mladší doby bronzové v Plzni – Nové Hospodě (Milan Metlička)	8
Vývoj feudálního panství města Plzně na rekonstrukční mapě (Václav Čada, Marie Malivánková Wasková)	12
Do Řezna přes Novou Hospodu (Petr Sokol)	13
Jak stará je Nová Hospoda? (Dana Vondrášková)	16
Novodobou historií (Dana Vondrášková)	18
Z kroniky fary Vejprnice 1832–1989	22
Demografický vývoj Nové Hospody (Tomáš Bernhardt)	23
Urbanismus a stavební dějiny Nové Hospody (Karel Foud)	25
Grünhof (Josef Janouš)	27
Zelený dvůr proslavili hostinští z rodu Janoušů (Dana Vondrášková)	29
Hostince (Dana Vondrášková)	30
Dvanáct původních chalup (František Boháč)	31
Poslední novohospodské staročeské stavení (Dana Vondrášková)	31
Nová Hospoda v posledních dnech druhé světové války (Karel Foud)	33
Goniometrický zaměřovač (Dana Vondrášková)	33
Rod Alblů (Vít Albl)	34
Z kroniky rodu Alblů (Vít Albl)	37
Rod Boháčů (František Boháč)	38
Rod Římsů (František Boháč)	40
Rod Götzů (Dana Vondrášková, Danuše Rendlová)	41
Rod Janoušů (Markéta Maškovská, Dana Vondrášková)	41
Obecní studny (Dana Vondrášková)	42
Rybníčky (Dana Vondrášková)	43
Stará kovárna (Marie Odehnalová)	44
Jak vznikla kaplička sv. Vavřince (František Boháč)	45
Pod ochranou svatého Vavřince (Dana Vondrášková)	46
Památník T. G. Masaryka (Dana Vondrášková)	48
Památce obětí nacismu (Dana Vondrášková)	50
U křížku (František Boháč)	50
Nová Hospoda zemědělská (Dana Vondrášková)	51
Rozšiřování Nové Hospody (František Boháč)	52
Myslivna a hájovna (Dana Vondrášková)	53
Hájovna ve vzpomínkách (Alena Koudelková)	53
Les a honitby (Dana Vondrášková)	54
Lesní hospodářství (Stanislav Jánský)	58
Záchranná stanice lesní zvěře (Karel Makoň)	58
Historie Lidového domu (Dana Vondrášková)	59
Energetika usnadňuje život (Dana Vondrášková)	60
Autobusem i „tykadlákem“ (Dana Vondrášková)	60
Škola na Nové Hospodě (1902–1963) (Jitka Janečková)	61
Mateřská školka na Nové Hospodě (Marie Odehnalová)	67
Oblíbená paní učitelka Marie Lurieová Glückseligová (Jitka Janečková)	68
Spolkový život (Jitka Janečková)	70
Začátky sboru dobrovolných hasičů (Dana Vondrášková)	73

Hasičský sbor po druhé světové válce (Břetislav Melota)	74
Stoletá historie TJ Sokol Nová Hospoda (Zdeněk Černý)	76
Vzpomínky na TJ Sokol a VII. všesokolský slet v Praze (Vít Albl)	79
TJ Sokol Nová Hospoda v obrazech	79
TJ Sokol Nová Hospoda v datech (Zdeněk Černý)	82
Skauting na Nové Hospodě (Dana Vondrášková)	84
Ahoj trampingu! (Dana Vondrášková)	84
U zrodu trampských slezin (Petr Náhlík)	85
Ochotnické divadelní soubory (Dana Vondrášková)	86
Do knihovny za poznáním (Dana Vondrášková)	88
Střípky minulosti (Dana Vondrášková)	88
Když přijela pouť (Dana Vondrášková)	89
Máje – oslavy jara, mládí a lásky (Dana Vondrášková)	89
Masopustní svátek (Dana Vondrášková)	91
Oslavy dětského dne (Dana Vondrášková)	93
Včelařství opět ožívá (Marie Odehnalová)	95
Zahrádkáři (Marie Odehnalová)	95
Ve slavnostním kroji (Marie Maderová)	96
Když hraje muzika (Dana Vondrášková)	97
Na poslední cestě (Dana Vondrášková)	98
Za nákupy (Dana Vondrášková)	99
Výdušná jáma (Jan Jůza)	101
Historie a současnost trati Plzeň – Domažlice – Furth im Wald (Tomáš Richtr)	102
Vzduchoplavci na Borských polích (Jakub Jan Kühnel)	103
Libuše Videršperková, nejstarší obyvatelka Nové Hospody, vzpomíná na život ve 20. století (Dana Vondrášková)	105
Vzpomínky Libuše Hraběové a její dcery Jany Tenkové (Dana Vondrášková)	107
Vzpomínky od Marie Odehnalové (Marie Odehnalová)	110
Vzpomínky Jana Jůzy (Jan Jůza)	110
Vzpomínky Františka Boháče (František Boháč)	111
Vzpomínky Jaroslava Vojtíška na válečnou dobu (Jaroslav Vojtíšek ml.)	112
Z rodinného alba Salzmannů a Bečvářů (Alena Chodorová, Dana Vondrášková)	113
Významné osobnosti z Nové Hospody a blízkého okolí (Dana Vondrášková)	114
Mezigenerační a dobrovolnické centrum TOTEM Nová Hospoda (Petra Bláhová)	116
Chráněné bydlení Nová Hospoda (Lukáš Hais)	117
Penziony pro seniory (Bedřiška Beránková)	117
Ulice, domy a jejich obyvatelé (Dana Vondrášková)	118
Pojmenování ulic (František Boháč)	120
Zapomenuté místní názvy (František Boháč)	120
Kam nás zavede cesta K Merfánům? (Dana Vondrášková)	121
Cestou necestou (Dana Vondrášková)	121
O vzniku paneláků (František Boháč)	123
UFO také na Nové Hospodě?	123
Nová Hospoda dnes a kdysi	124
Okolí Nové Hospody (Dana Vondrášková)	128
Nová Hospoda v datech	129
Nová Hospoda v zimě	134
Doslov (Ivana Bartošová)	135
O autorech	136
Poděkování (Dana Vondrášková)	144